

Hjemlengsel

- et tilrettelagt bofellesskap for unge

Forarbeid til masteroppgave i arkitektur
NTNU høst 2013

Kandidat:
Hildegunn Løvold Ohren

Veiledere:
Eileen Garmann Johnsen
Karin Høyland

INNHold

innledning	5
oppgaven	6
intensjoner	7
sted	10
camphill rotvoll	16
metode	20
fokus	22
romprogram	24
forslag til innlevert materiale	25
tidsplan	26
kilder	29

INNLEDNING

For de fleste unge er endt skolegang synonymt med en ny epoke i livet der studier eller arbeid og egen bolig står på planen. Det er starten på en selvstendig tilværelse hvor man i stor grad har ansvar for seg selv og egen utvikling. I likhet med andre 20-åringer ønsker også funksjonshemmede å løsrive seg fra foreldrene etter grunnskolen. Mange har likevel behov for heldøgns helse- og omsorgstjeneste, og er dermed avhengig av en spesialtilpasset boligsituasjon og tilgang på hjelp hele døgnet. Her viser det seg ofte at kommunene kommer til kort, og unge mennesker med pleiebehov blir ofte tvunget til å bo hjemme hos foreldrene lengre enn de ønsker, eller i eldreinstitusjoner.

Som søster til ei jente med ryggmargsbrokk har jeg fått et nært innblikk i hvor vanskelig det kan være for unge mennesker med særskilte behov å få egen bolig og tilbud om tilrettelagt arbeid. Fra å ha en spesialtilpasset skolehverdag med bo- og arbeidstrening som en del av pensum, SFO på ettermiddagen, og kjøring og henting hver dag, blir man plutselig stående på bar bakke, uten tilbud om verken bolig, arbeid eller videre oppfølging.

Hva ligger i denne brå overgangen mellom ungdoms- og voksenlivet for funksjonshemmede? Hva kan gjøres for å bedre tilrettelegge for et selvstendig liv?

OPPGAVEN

Jeg skal i min diplomoppgave lage boliger for mennesker med behov for heldøgns helse- og omsorgstjeneste. Med det ønsker jeg å undersøke hvordan arkitektur kan bidra til å skape større grad av trygghet, selvstendighet, og ikke minst romlige opplevelser for mennesker med ulike fysiske og psykiske utfordringer.

INTENSJONER

Lage gode rammer rundt hverdagen til mennesker med særskilte behov.

Lage rom som tilrettelegger for trygghet, selvstendighet og trivsel.

Skape en følelse av "hjemme" i boliger hvor ansatte er en del av hverdagen.

Hjemmet som idé – er de kulturelle værdier og forestillinger, som knytter sig til hjemmet. Hjemmet som rammen om familien og det private hverdagsliv. Hjemmet som base for produktivitet, forbrug og reproduktion. Hjemmet som idé tages for givet og har fået en naturlighedsstatus, som gør, at det undsiger sig diskussion og fornyelse.

At føle sig hjemme er en stemning, som retter sig mod rum og mennesker, og som kan skabes ved at 'hjemme den'. Stemninger er mobile og kan flyttes. At føle sig hjemme er betinget af genkendelighed, og af at man passer ind. At komme et sted tit bidrager til, at man føler sig mere og mere hjemme. Det er en selvfølgelighed at føle sig hjemme i sit hjem. Gør man ikke det, kan man føle sig hjemløs.

Hjemmet som territorium er det konkrete, synlige, sanselige og individuelle hjem. Der hvor man har sine ting. I hjemmet roder vi, laver mad, vasker tøj, og er sammen med familien. Hjemmet er det rum, hvor man fysisk, kropsligt og lokalt er forankret. Stedet hvor man udfolder hjemmelivet.

Om forståelse av hjemmet

Ida Wentzel Winther, forsker

STED

Rotvoll i Trondheim

CAMPBILL ROTVOLL

CAMPHILL ROTVOLL

Camphill-landsbyene i Norge tilbyr et helhetlig bo- og arbeidsfellesskap for unge og voksne med spesielle omsorgsbehov. Landsbyene er grunnnet på ideen om et levende og aktivt samfunn der omsorgstrengende og medarbeidere bor sammen i store og små husfellesskap. I arbeidstiden er alle sysselsatt med landsbyens mange arbeidsoppgaver; håndverksvirksomhet i ulike verksteder, jordbruk, matlaging og hushold. Det legges vekt på nærhet til natur og mennesker.

Camphill Rotvoll er en av seks Camphill-landsbyer i Norge. Landsbyen består av tre bolighus og verksteder på Rotvoll gård. De ulike verkstedene gir til sammen et bredt arbeidstilbud til mennesker med behov for en tilrettelagt arbeidsplass, og tilbudet gis til mennesker både i og utenfor landsbyen.

Arbeidsfellesskapets verdier baserer seg på at alle skal ha et meningsfullt arbeid å gå til hver dag, og med de forskjellige arbeidsplassene kan alle finne passende oppgaver og bidra til fellesskapet.

Verkstedene har mange kvaliteter som jeg ønsker å dra nytte av i prosjektet mitt. Etter omvisning på Camphill Rotvoll viser det seg også at de har kapasitet til å ta i mot flere arbeidstakere enn de gjør i dag. De som arbeider på Camphill er likevel utviklingshemmede som i stor grad klarer seg på egen hånd. Kan verkstedene også tilby arbeid til mennesker med større behov for tilrettelegging?

snekkerverksted

vevstue

urtehage

veksthus

safteri og butikk

stabburet

bakeri

VEVSTUE

VEKSTHUS

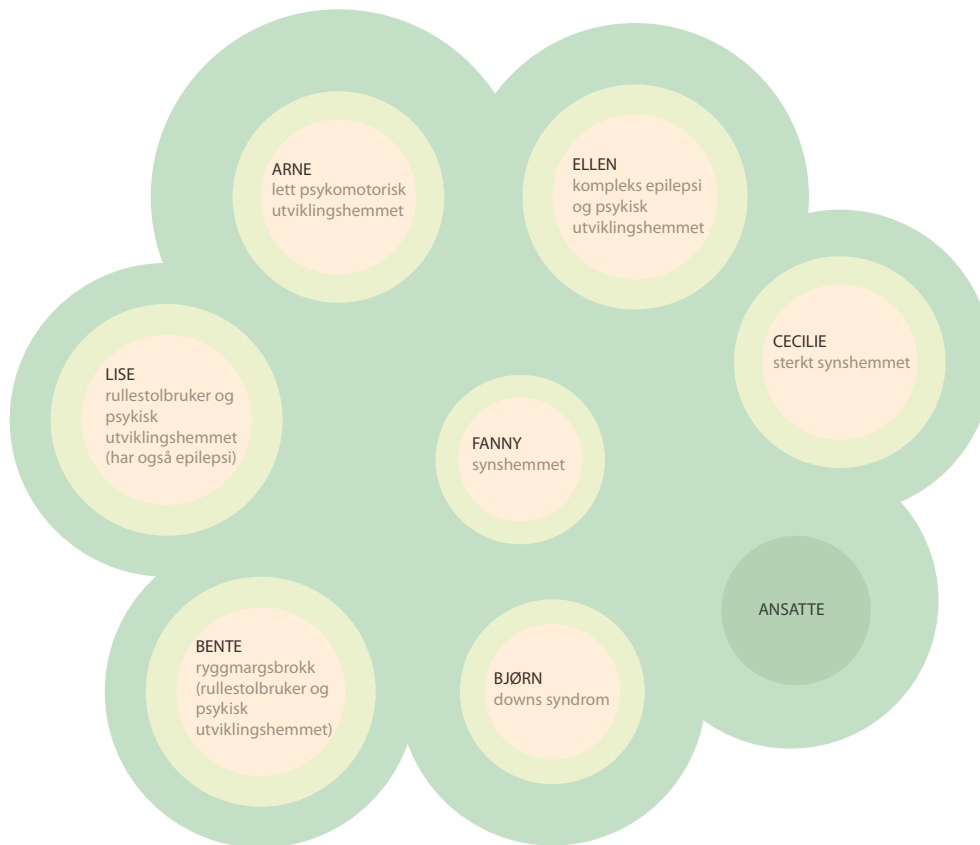

BAKERI

SAFTERI

METODE

Case

Jeg tar utgangspunkt i en konkret situasjon: Syv ungdommer som har gått i samme tilrettelagte klasse på videregående skole ønsker å flytte sammen i et bofellesskap. Ungdommene har ulike former for funksjonshemninger, men de står likevel på en felles plattform siden de har behov for en spesialtilpasset boligsituasjon og tilrettelagt hverdag.

Mange barndomsvenner faller fra opp gjennom årene, og det synes derfor viktig å holde på og vedlikeholde vennskapet som har vokst seg sterkt mellom dem i klassen. Kan man gjennom et bofellesskap sikre at viktige relasjoner blir vedlikeholdt, samtidig som det skapes nye og utfordrende, men likevel trygge, rammer rundt hverdagen til den enkelte?

Hvordan finne balansen mellom behovene de har som mennesker generelt, som spesifikk gruppe, og som enkeltindivider?

FOKUS

Jeg vil studere det markerte området, og etter nærmere undersøkelser vil jeg bestemme endelig plassering av bofellesskapet. Videre vil hovedfokuset ligge på bofellesskapet og utforming av dette, samt å skape gode forbindelser mellom bofellesskapet og Camphill arbeidsfellesskap.

ROMPROGRAM

boenheter:

soverom
bad
stue
kjøkken
lagringsplass
uterom

driftsavdeling:

soveplass
bad
kjøkken/opphold
lager

fellesområde:

oppholdsrom for beboere og gjester
kjøkken
uterom
aktivitetsrom
lagringsplass
parkering

FORSLAG TIL INNLEVERT MATERIALE

område/situasjon:

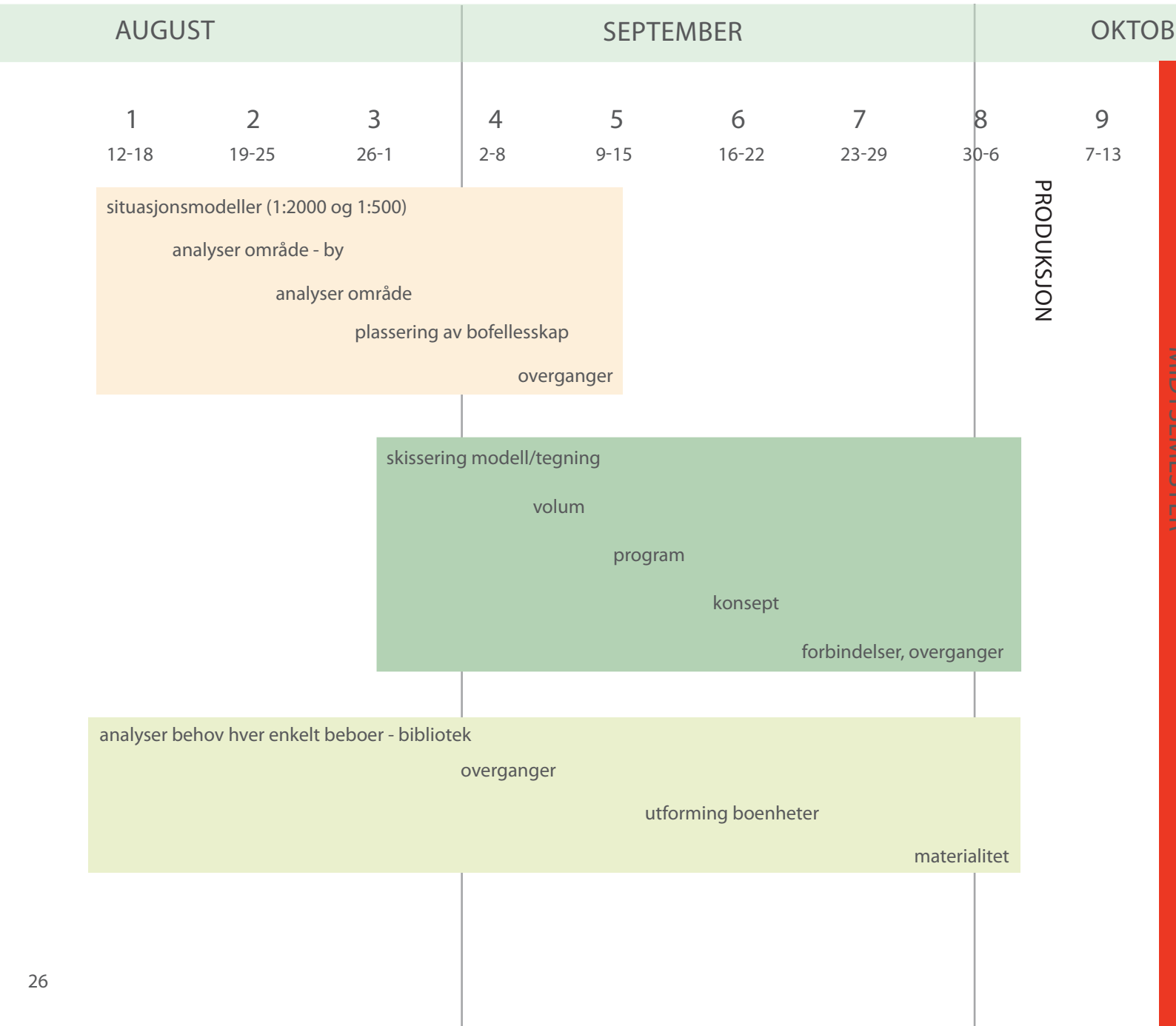
modell	1:2000
modell/plan	1:500
snitt	1:200

bofellesskap:

plan, snitt, oppriss	1:100
utsnitt (modell,/tegning)	1:50/1:20
Visualiseringer	

skissemodeller
prosesshefte

TIDSPLAN

			OMRÅDE/SITUASJON		BOFELLESSKAP, HELHET		BOFELLESSKAP, DETALJ			
ER			NOVEMBER				DESEMBER			
MIDTSEMESTER	10 14-20	11 21-27	12 28-3	13 4-10	14 11-17	15 18-24	16 25-1	17 2-7	18 8-14	16
	situasjonsmodeller (1:2000 og 1:500)				PRODUKSJON	PRODUKSJON	PRODUKSJON	PRODUKSJON	INNLEVERING	
	forbindelser og overganger									
	skissering modell/tegning volum program plan, snitt,oppriss forbindelser, overganger									
	utsnitt bofellesskap konstruksjon og detaljering materialitet overganger									

KILDER

Nettsider

<http://no.wikipedia.org/wiki/Camphill>

<http://www.camphill.no/>

Rapport

Modelprogram for plejeboliger, Erhvervs - og Byggestyrelsen, mars 2010

Personer

Omvisning på Rotvoll Gård ved Anne Langeland, 16.05.2013

Informasjon om beboere, foreldregruppe i Lørenskog, 14.04.2013

